

הקפיצה הגדולה קדימה: האנטומיה של אסון מעשה ידי אדם

כשהאוטופיה המהפכנית התנגשה
במציאות: הניסוי החברתי שגבה את חייהם
עשרות מיליונים (1958-1962).

多快好省
大跃进
多动好造
一放两箭双倍
跃进他克

人民公社

מדריך הטיולים
GIL HASKIN
מסלולי הטיול הנבחרים והטובים ביותר באתר המורשת העולמי של האו"ם

השאיפה לעקוף את המערב התנגשה במציאות של עוני אגררי

**”להדביק ולעקוף את
בריטניה בתוך 15 שנה”**

(הצהרת מאו דזה-דונג, 1955)

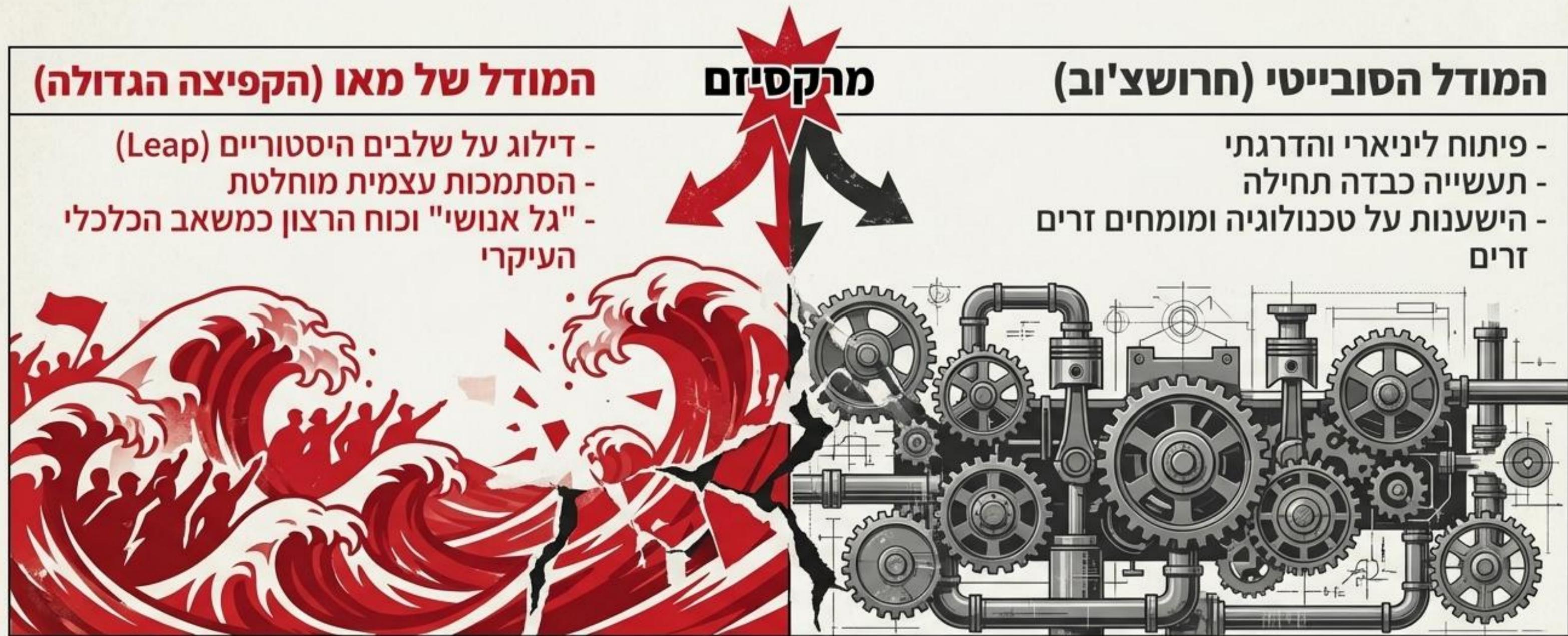

**80% :1949
חקלאות קיומית נחשלת**

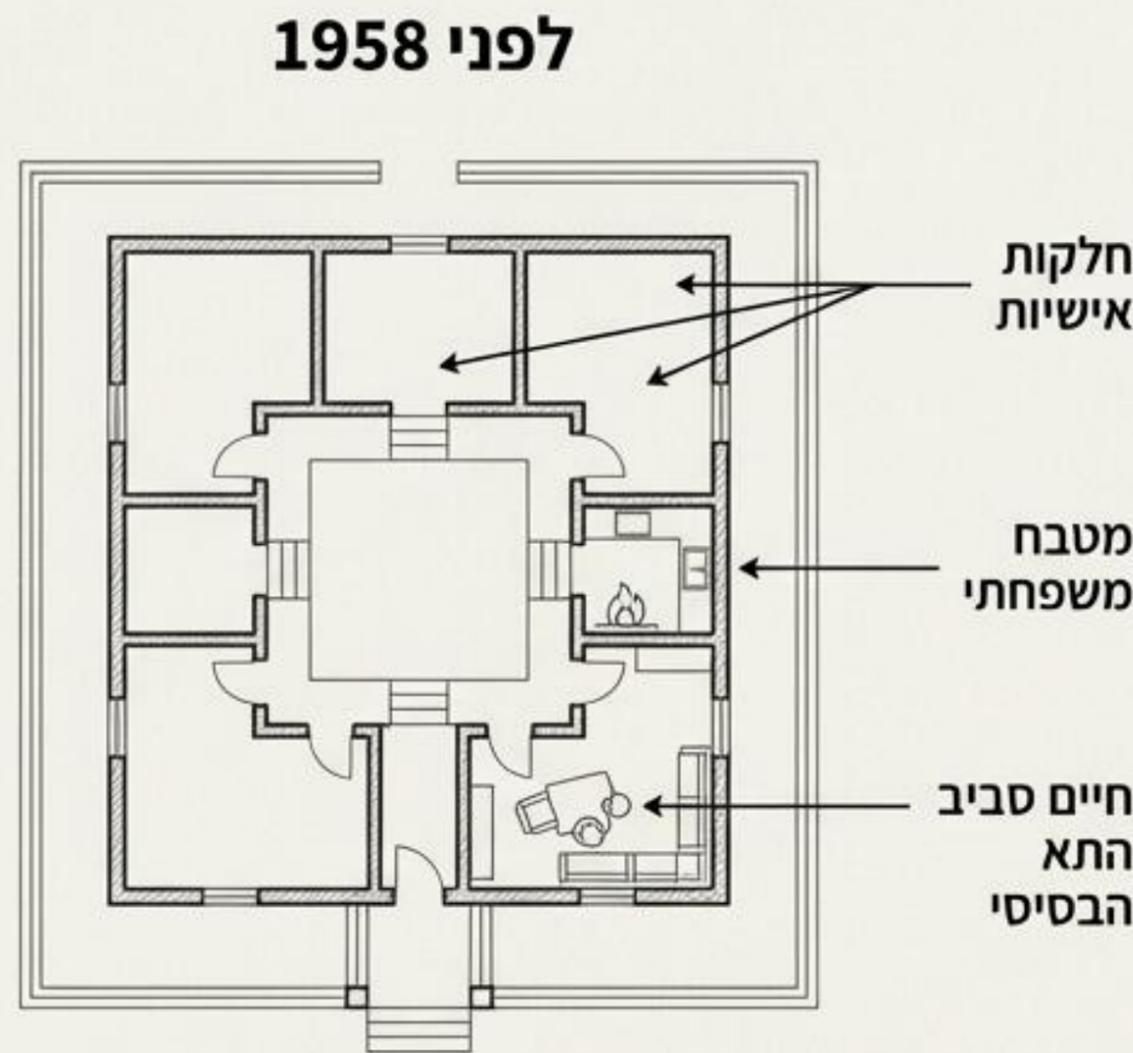
מאו סירב לקבל את התיאוריה המרקסיסטית של התפתחות הדרגתית, והאמין שרצון לאומי אי יוכל לדחוס תהליכים של עשרות שנים לשנים ספורות.

הפיצול הרעיוני: חיפוש "הדרך הסינית" לסוציאליזם מואץ

המתחות מול מוסקבה שללה מסין סיוע טכנולוגי, ודחפה את מאו להסתמך על תפוקה חקלאית כמטבע היחיד למימון התיעוש.

פירוק התא המשפחתי והרכבת המכונה הקולקטיבית

סוציאליזציה של הרבייה

המעבר מחיים משפחתיים לחיים קולקטיביים ביטל את הרכוש הפרטי והפך את הפעולות האינטימיות ביותר (אכילה, גידול ילדים) לחלק מפס הייצור הלאומי. בהיעדר מטבח פרטי, אבדו מנגנוני ההישרדות הבסיסיים של האיכרים בעתות משבר.

אשליית התיעוש הכפרי: פלדה חסרת ערך בחצר האחורית

פלט

תהליך

קלט

פלט

פלטת Pig Iron
חסרת ערך

תהליך

התכה בתנאים פרימיטיביים
ללא ידע מטלורגי

קלט

מחרשות, סירים,
כלי עבודה חקלאיים

במקום לייצר הון תעשייתי, כבשני החצר השמידו הון יצרני חיוני לחקלאות.
מיליוני איכרים הוסתו מעבודת השדה, והותירו את היבולים להירקב.

פסאודו-מדע בשירות האידיאולוגיה השלטונית

**"אני בן איכר, אני
מומחה לחקלאות."**

ההצדקה של מאו לדחיית מדע האגרונומיה המסורתית.

שתילה צפופה

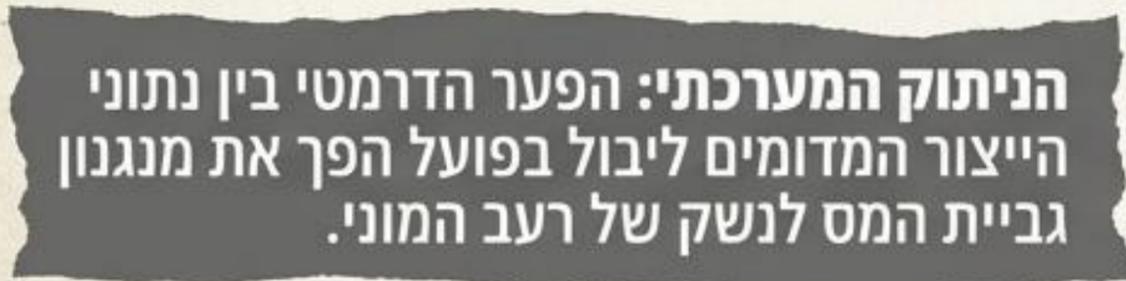
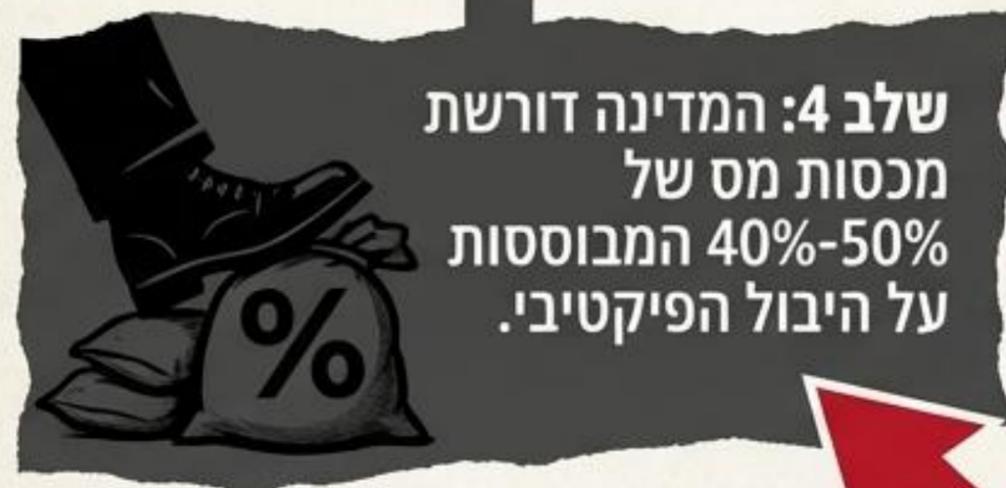

קבורת השכבה הפורייה
וחשיפת אדמה מתה.

תחרות פנימית
מחסלת את היבול.

אימוץ רעיונותיו המופרכים של טרופים ליסנקו נבע מהתאמתם
לאידיאולוגיה המרקסיסטית, שהאמינה ביכולת האדם
לעצב את הטבע לחלוטין.

מעגל הקסמים הקטלני של השקר הסטטיסטי

השתקת הביקורת והעדפת טוהר אידיאולוגי על פני האמת

"הגברים הכשירים הולכים
להתיך ברזל; הילדים והנשים
קוצרים את האורז...
אנא דברו בשם העם!"

(ועידת לושאן, 1959)

- ➔ פנג דה-חואי, שר ההגנה, התריע אישית בפני מאו על הנתונים המפוברקים והרעב בשטח.
- ➔ תגובת מאו: הוקעת פנג כ"אופורטוניסט ימני", הדחתו והחלפתו בלין ביאו.
- ➔ משמעות המהלך: הפיכת דיון כלכלי למבחן נאמנות. האמת הוגדרה כ"סטייה בורגנית".

פרדוקס הרעב: קריסת יצרני המזון מול המשך ייצוא התבואה

15M

55M

קונצנזוס מחקרי:
סביב 45 מיליון
קורבנות

ייצוא דגן לחו"ל
ממשיך

15M

55M

Key Insights

1 היפוך הלוגיקה הכלכלית:

יצרני המזון (האיכרים) הפכו לקרבנות הראשיים של המחסור.

2 שיקולי יוקרה:

השלטון המשיך לייצא תבואה בשיא הרעב כדי לעמוד בהתחייבות לברית המועצות ולשמר תדמית בינלאומית.

כליאה גיאוגרפית: שיטת החוקואו (Hukou) ועיצוב המעמדות

הכפר

כליאה בתוך אזורי הרעב, העדר
שירותים, ריתוק לאדמה בדומה
לצמיתות מודרנית.

העיר (יחידה - Dān wèi)

מערכת קיצוב, פנסיה, דיור וחינוך.

מערכת הדרכונים הפנימיים מנעה נדידה המונית אל הערים, אטומה את ממדי האסון
מעיני העולם ומנעה מהאיכרים לחפש מזון מחוץ למחוזותיהם.

נסיגה טקטית וחזרת הפרגמטיסטים להנהגת הכלכלה

תקופת ה"כוונון מחדש" איפשרה התאוששות איטית, אך מאו ראה בה "סטייה קפיטליסטית" – זרע הפורענות למהפכת התרבות.

פצצת הזמן ההנדסית: קריסת הסכרים בחנאן (1975)

כ-240,000 קורבנות.
האסון ההנדסי הוסתר
מהעולם במשך עשורים.

1975 (טייפון "נינה")

קריסת סכר בנצ'ואו
(Banqiao). תגובת
שרשרת קטסטרופלית.

1958

בנייה מואצת בחופזה.
השתקת מהנדסים ומומחים
שהתריעו על תקנים ירודים
בשם ה"הישגים המהירים".

ההחלטות שהתקבלו תחת לחץ אידיאולוגי
המשיכו לגבות מחיר דמים גם לאחר סיום
הקפיצה הגדולה.

משפט ההיסטוריה: כיצד התאפשר אובדן חיי אדם בהיקף כזה?

עמוד 3:
אחריות ישירה מודעת
(Frank Dikötter)

אדישות מוחלטת מצד
ההנהגה הגבוהה,
שהייתה מוכנה
להקריב מיליונים על
מזבח השמירה על
כוחה הפוליטי.

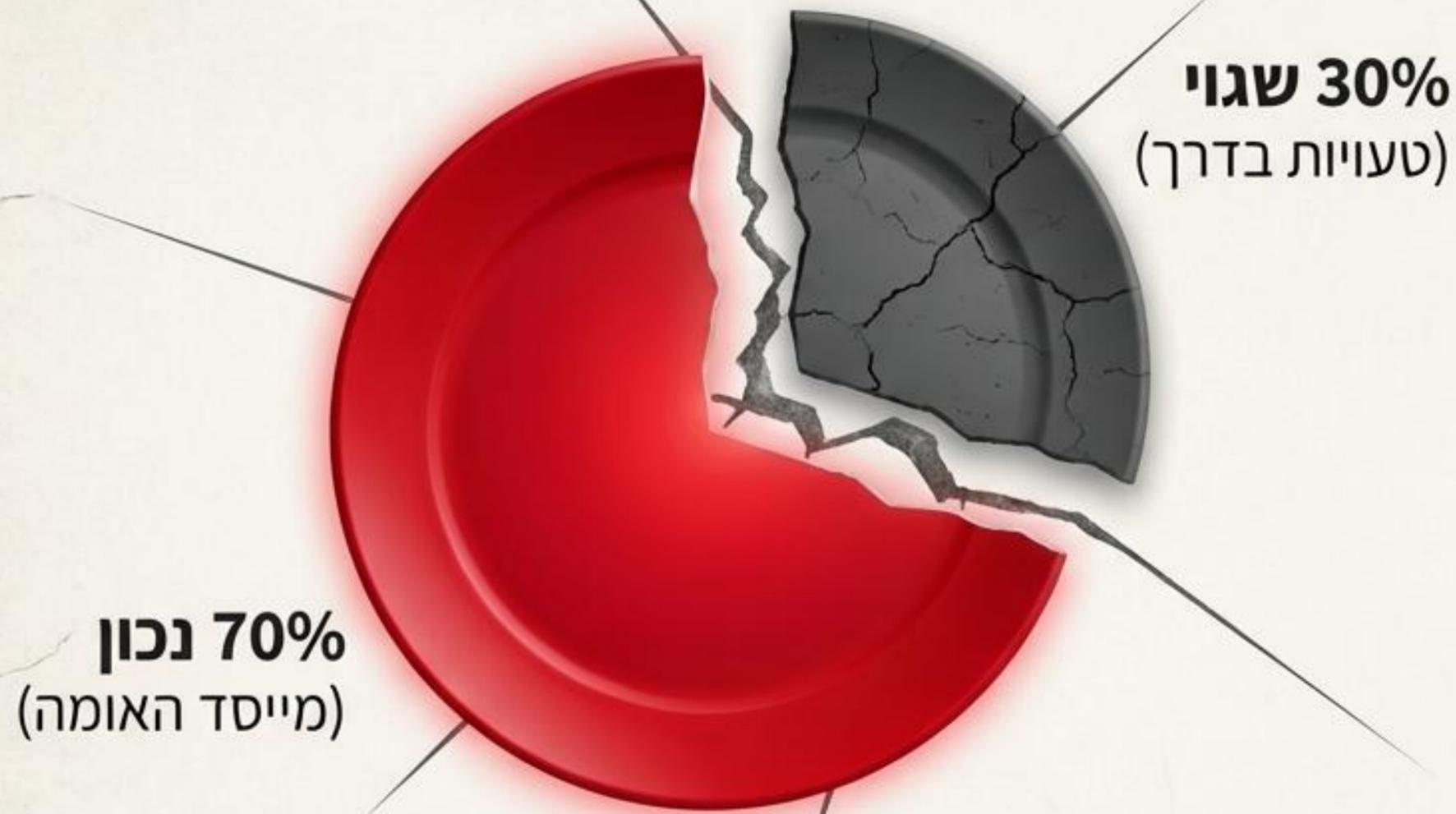
עמוד 2:
הגישה האידיאולוגית
(Spence, Yang)

עיוורון מוסדי ואישי.
המידע סונן ורוכך.
אמונה משיחית
בכוח ההמון
גברה על עובדות
אובייקטיביות.

עמוד 1:
הגישה המוסדית
(Justin Yifu Lin)

שלילת זכות העזיבה
(Exit Right) ויצירת
מערכת תמריצים
מעוותת שהפכה את
העבודה לכפויה
ובלתי יעילה.

מורשת של חורבן מושהה ודיסוננס קוגניטיבי שלטוני

לאחר מות מאו ב-1976, אימצה המפלגה נוסחה של "70% נכון, 30% שגוי" כדי לשמר את הלגיטימיות של השלטון ולחסום ולחסום דיון ציבורי שקוף.

הפקת הלקחים המעוותת:

במקום חשבון נפש אמיתי, השתמש מאו בביקורת נגד הקפיצה הגדולה כעילה להשמדת יריביו הפוליטיים דרך "מהפכת התרבות" ההרסנית ב-1966.

המחיר הכבד של הנדסה אנושית כפויה

- סכנת הריכוזיות המוחלטת:

ניתוק גמור בין הנהגה הכלואה בתיבת תהודה לבין מציאות השטח והסבל האנושי.

- מות האמת המקצועית:

כאשר ביקורת עניינית מוגדרת כבגידה אידיאולוגית, המערכת מאבדת לחלוטין את היכולת לתקן את טעויותיה.

- קורבנות האוטופיה:

עשרות מיליונים שילמו בחייהם על ניסוי יהיר שביקש לשכתב את חוקי הכלכלה, המדע והטבע.

